

Turizm Akademik Dergisi

Tourism Academic Journal

www.turizmakademik.com

Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği: Turizm Eğitimi Veren Kurum Müfredatları Üzerine Bir İnceleme

Elbeyi PELİT^a, Mahir DEMİR^b, Turgut TÜRKOĞLU^b

^a Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi, AFYONKARAHİSAR

^b Afyon Kocatepe Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, AFYONKARAHİSAR

Öz

Sürdürülebilirlik kavramı genel olarak ekoloji ile bağdaştırılmasına rağmen ekolojik ve çevresel faktörlerin ötesinde daha geniş bir anlam çerçevesine sahiptir. Özellikle turizmin çevre ve kültür ile sürekli etkileşim halinde bulunması, sürdürülebilirliğin bu kavramlar üzerindeki önemini artırmaktadır. Turizm sektörünün süreklilik arz etmesi, yeniliklerin ve çekicilik değeri olan ürünlerin korunabilmesi ile sağlanmaktadır. Bu bağlamda, kültürel miras değerlerin sürdürülebilirliği, özellikle küreselleşme karşısında farklılıkların yaşatılmasında etkin bir rol oynamaktadır. Kültürel mirasın sürdürülebilmesi ve turizm sektörüne yansıtılabilmesi için konuya ilişkin eğitimin önemi büyüktür. Söz konusu bu eğitim, informal şekilde olabileceği gibi özellikle eğitim kurumları bünyelerinde turizm müfredatlarına konulan derslerdeki eğitim-öğretimlerle formal bir şekilde de olabilmektedir. Bu kapsamda, özellikle turizm eğitimi veren üniversitelerin söz konusu duruma ilişkin müfredatlarında kültürel mirasın sürdürülebilirliği konusuna ne kadar yer verdiklerinin tespiti ve bu doğrultuda konuya ilişkin öneriler getirmek önem taşımaktadır. Bu çalışmada, ilk olarak lisans ve lisansüstü turizm eğitimi veren devlet ve vakıf üniversitelerinin turizm ders müfredatları, “sürdürülebilirlik” kapsamında sunulan dersler üzerinden incelenmiştir. İkinci olarak kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin derslere ne kadar yer verildiği, yer veriliyor ise bir başka ders içinde mi yoksa ayrı bir ders olarak mı sunulduğu incelenmiştir. İçerik analizi ile elde edilen bulgular doğrultusunda konuya yönelik önerilerde bulunularak, turizm sektöründe önemli bir yer tutan kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin farkındalığın artırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Sürdürülebilirlik, Turizm Eğitimi.

Abstract

Although the concept of sustainability is generally associated with ecology, it has a wider context beyond ecologic and environmental factors. Especially the constant interaction of tourism with environment and culture, increases the significance of sustainability on these concepts. The continuity of the tourism sector is ensured by the protection of innovations and products with charm values. In this context, especially the determination of how much the universities that provide training for “tourism”, concerning the issue of the sustainability of cultural heritage in their curriculum include that and accordingly bring forward proposals about the matter is important. The importance of concerning to the subject “education” is high for sustainable of cultural heritage and reflect it on tourism sector. The topic of “education”, as well as informal, may be formal with education-training imposed by tourism curriculum especially in structure of educational institutions. The education concerning to the subject needs to be provided in order to be able to sustain cultural heritage and reflect it on the tourism sector. In this study, firstly tourism curriculum of public and foundation universities which provide under and post-graduate trainin be examined on courses that present within “sustainability”. Secondly, it has been examined how much the lectures related to the sustainability of cultural heritage are included, and if so, whether they are being presented within another lecture or as separate lectures themselves. By making suggestion about the subject in accordance with finding acquired with content analysis, it is aimed to enhancement of awareness concerning sustainability of cultural heritage that take on important place on tourism sector.

Keywords: Cultural Heritage, Sustainability, Tourism Education.

JEL CODE: Q01, Z32, I23

Makalenin Geçmişi:

Gönderim Tarihi : 11.11.2017

Düzeltilme : 06.05.2018

Kabul : 02.07.2018

Makale Türü : Araştırma Makalesi

Pelit, E. & Demir, M. & Türkoğlu T. (2018). Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği: Turizm Eğitimi Veren Kurum Müfredatları Üzerine Bir İnceleme, Turizm Akademik Dergisi, 5 (2), 73-83.

* Sorumlu yazar e-posta: elbeyipelit@aku.edu.tr

GİRİŞ

İngilizcede 'sustainability' olarak geçen ve dilimize 'sürdürülebilirlik' olarak çevirisi yapılan sürdürülebilirlik, kelime olarak "devam ettirme, beslemek" anlamını ifade etmektedir (Küçükaslan, 2007: 46). Sürdürülebilirlik kavramının çıkış noktası, ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel bir şekilde ortaya çıkan çevre sorunlarının önüne geçebilme ve ekosistemin korunması üzerine odaklanmıştır (Tosun, 2009). Bu kavram, nesiller arası eşitliğe dayalı olmasının yanında doğal hayatın sürdürülebilirliğinin ve daha iyi yaşam seviyesine ulaşmanın fırsatlarını yaratmaktadır (Öz-kök & Gümüş, 2009: 53).

Sürdürülebilirlik kavramı genel itibariyle çevreyi tanıma ve anlama, çevreyi temiz tutma, çevre ve insan arasındaki ilişkiyi anlama ve çevreden sorumlu olma gibi konularda yoğunlaştığı söylenebilir (Tanrıverdi, 2009: 93). Ancak sürdürülebilirlik, çevresel faktörler ile sınırlı kalmayarak daha kapsamlı bir anlam ifade etmektedir. Küreselleşme sürecinde, çevresel faktörlerin dışındaki alanlarda da sürdürülebilirlik hayati bir önem taşımaktadır. Sürdürülebilirlik, çevresel, ekonomik, sosyal ve kültürel konuları içeren bir kavramdır. Nitekim bu kavram 1987 yılında Dünya Çevre Kalkınma Komisyonu tarafından "insanların mevcut ihtiyaçlarını, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek kaynakların miktarını ve şeklini etkilemeden karşılayabilmesi ve tatmin edebilmesi" olarak tanımlanmıştır (Hayta, 2009: 144). Bu kapsamda toplumların sahip olduğu kültürel mirasın korunarak sonraki nesillere aktarılması da, kültürün sonraki nesiller tarafından bilinmesi, korunması ve sürdürülmesi için bir ihtiyaç halini almaktadır.

Kültürel miras, bir toplumun üyelerine ortak geçmişlerini anlatan, aralarındaki dayanışma ve birlik duygularını güçlendiren bir hazinedir. İnsanların tarih boyunca biriktirdikleri deneyimlerin ve geleneklerin devamlılığını, geleceğin doğru kurulmasını sağlar (İS-MEP [İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi], 2014: 11). Ancak günümüzde kentleşme, gelişen teknoloji, değişen yaşam biçimi ve küreselleşme, yerleşimin sürekliliğini, geleneksel dokunun korunmasını (Dikmen & Toruk, 2016: 713), kültürel mirasın kendine özgü yapısını tehdit etmekte, kültürel değişim ve gelişime bağlı kültürün doğal akışını hızlandırıp aşındırmaya (Artun, 2001) sebep olmaktadır.

Turizmin çevre ve kültür ile ilişki ve etkileşim halinde olması, çevre ve kültür faktörünün turizm açısından da önemini artırmaktadır. Turizmin sürdürülebilir hale getirilebilmesi için doğal ve kültürel çevrenin bozulmadan korunması ve gelecek nesillerin tüm kaynaklardan bugünkü gibi yararlanmasının sağlanması gerekmektedir (Seçilmiş & Köz, 2015: 74). Özellikle,

doğal alanları, anıtsal ya da sivil mimari yapıları, sanat ürünlerini, koleksiyonları, kültürel kimlikleri, gelenekleri ve dilleri kapsayan, somut ve somut olmayan kültür mirasının tüm ürünlerini paylaşmayı ve tanımayı amaçlayan bir gezi türü olarak tanımlanan (ÇEKÜL [Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı], 2012: 1) ve kültürel değerlere bağlı olarak ortaya çıkan kültür turizmi (McKereher ve ark., 2002: 37), kültürel mirasın yozlaşmasından, unutulmaya ve bozulmaya başlanmasından önemli şekilde etkilenmektedir. Turizm; küreselleşme, bölgeselleşme ve yerelleşme akımlarından oldukça etkilenmekte, ayrıca kendisi de her birinin oluşumunda önemli rol oynamaktadır. Turizm kitlesel bir hareket olarak kültürel yayılma yoluyla doğal ve kültürel peyzajın değişimine yol açmakta, böylece turistlik küreselleşme kendini "mekânsal" boyutta özellikle kıyı destinasyonlarda şiddetle hissettirmektedir (Emekli ve ark., 2006: 1). Kültürel mirasın korunabilmesi ve sonraki kuşaklara aktarılabilmesi için bu miras değerlerinin yayılması, gerekli araştırma ve arşivleme çalışmalarının yapılması, turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanması, özellikle eğitim döneminde bulunan genç neslin bu konuda duyarlılığının kazandırılması gerekmektedir.

Bu çalışmada, lisans ve lisansüstü düzeyinde turizm eğitimi veren devlet ve vakıf üniversitelerinin turizm ders müfredatı, "sürdürülebilirlik" kapsamında sunulan dersler üzerinden incelenmiştir. İkinci olarak kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ilişkin ders veya konuların yer alıp almadığı, yer alıyor ise bir başka ders içerisinde mi yoksa ayrı olarak mı sunulduğu incelenmiştir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. Kültürel Miras

Kültürel miras geçmişten miras alınan ve değişik gerekçelerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak varlığı olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünüdür (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2009: 3). Kültür mirası, soyut ve somut unsurları ile birlikte ulusal miras olarak önceki nesillerden alınır. Bir kültürün geleneksel üretim metotları, yaşam tarzı, gelenekleri veya ibadet biçimleri gibi soyut veya mimari, arkeolojik alanlar, el sanatları, giysiler ve yemekler gibi somut unsurları, yaratıcıları hakkında bilgi verir. Hepsi bir bütün olarak, ait olduğu toplumun geçmiş ve şu an yaşayan nesillerinin özelliklerini anlatır (Bahçe, 2009: 3).

Kültürel miras, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından somut ve somut olmayan kültürel miras olarak iki kategoride değerlendirilmektedir (Şahin, 2010: 71). Somut kültürel miras; tarihi kentler, binalar, arkeolojik sitler, kültürel alanlar (manzaralar) ve kültürel objeler ya da taşınabilir kültürel varlıklar gibi maddi kültürel değerlerin tamamını

çermektedir (Yeşilbursa, 2011: 27). Somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) ise UNESCO'nun tanımına göre (UNESCO, 2003); toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar anlamına gelmektedir. Bu kültürel değerlerin korunabilmesi için UNESCO tarafından çeşitli aşamalar neticesinde sözleşmeler ortaya konulmuş ve kültürel mirasın korunması için tedbirler alınmaya başlanmıştır. UNESCO tarafından hazırlanan 1972 Dünya Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, 1989 Geleneksel Kültür ve Folklorun Korunması Tavsiye Kararı, 2003 Somut Olmayan Kültürel Miras Sözleşmesi, 2004 Yamato Deklarasyonu'ndan hareketle maddi kültür ve somut olmayan kültürel miras üzerine geliştirilen bütüncül koruma yaklaşımları (Basat, 2013: 61) ortaya çıkararak gerekli çalışmalar yapılmıştır. Somut kültürel mirasın korunmasına yönelik 16 Kasım 1972 tarihinde Kültürel ve Doğal Dünya Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme'ye göre hedeflenen korumanın; "tarih, sanat ve bilim bakımından evrensel değere sahip mimari eserler, buralarda yer alan resimler ve yazılar, arkeolojik karakterli yapılar, mağaralar, harabeler ve bunlarla bütünlük kazanan doğal çevre..." olarak belirlenmesi, UNESCO'nun bu tarihe kadar hazırladığı sözleşmelerdeki korunması gereken kültürel miras algısının "obje/nesne" ve "yapı/mimari" odaklı olduğunu göstermektedir (Oğuz, 2013a: 7). 2003 yılında kabul edilen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın (SOKÜM) Korunması Sözleşmesi", bir toplumun kendi kültürel kimliğinin bir parçası olarak gördüğü ve kuşaktan kuşağa aktarmak suretiyle günümüze kadar getirdiği somut olmayan kültürel miraslarını korumasına ve gelecek kuşaklara aktarmasına katkı sağlayacak yol, yöntem ve imkânları tanımlamaktadır (Oğuz, 2009: 8). Her iki sözleşmede de tek bir merkezden yayılan ve insanlığın zengin yerel ve geleneksel kültürlerini ve bu kültürlerle dayalı yeni üretimlerini tehdit eden kitle kültürü veya popüler kültür ürünlerinin hızla geleneksel kültürlerin yerini aldığı, ilgili toplulukların, grupların veya genel anlamda bütün toplumun içinde bulunduğu olumsuz koşullar veya iletişim çağının yarattığı birtakım algılar nedeniyle yeterli bilincin oluşturulamadığı, böylece insanlığın binlerce yılda ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı kültürlerin yok olma sürecine girdiği, bu kültürlerden esinlenen yeni üretimler yapma imkânının ortadan kalktığı, bunun sonucunda da insanlığın kültürel ifade çeşitliliğini kaybederek tek-tipleşmekte olduğu bu iki sözleşmenin satır aralarından okunabilmektedir (Oğuz, 2009: 9). UNESCO'nun yürüttüğü bu sözleşmeler ile yerelin küresele katılması ve bu şekilde sürdürülebilirliğinin sağlanması duruma bakıldığında, bir kültür veriminin yerel ortamında yaşamasının bile küresel bir kurumun bir anlamda onayına muhtaç hâle geldiğini söylenebilmektedir (Oğuz, 2013b: 38). Top-

lumların kendi kültürel değerlerini yok olmaya karşı koruyabilmesi, özünü kaybetmeden zamana uygun şekilde devam ettirebilmesi için belirli bir bilinç düzeyine ulaşması gerekmektedir. Bu bilincin sağlanabilmesi, bireylerin kendi görev ve sorumluluklarını üstlenebilmesi ise konu odaklı eğitimi gerekli kılmaktadır.

2. Kültürel Mirasın Korunmasında Eğitimin Rolü

Eğitim, toplumların daha doğru kararlar almasına ve bu kararları hayata geçirmesine fayda sağlamaktadır (Özök & Gümü, 2009: 58). Eğitim, erken çocukluk döneminden başlayarak yetişkinliğe kadar uzanan ve örgün eğitimin ötesine geçen yaşam boyu bir süreç olarak düşünülmelidir. Örgün eğitim kurumları bilgi vererek, tutumları ve davranışları etkileyerek, kapasitenin geliştirilmesinde erken yaşlardan itibaren önemli bir rol oynamaktadır (Hayta, 2009: 150). Sürdürülebilirlik çalışmalarının başarısı, bireylerin gelecek kuşakların yaşam haklarını koruyabilecek bir bilinç düzeyine ulaşması ile mümkün olabilecektir. Küçük yaşlardan itibaren alınacak konu odaklı bir eğitim süreci çalışmaların en önemli adımını oluşturmaktadır (Kayıhan & Tönük, 2011: 163). Zira insanoğlunun doğa ile girdiği etkileşim sonucunda yol açtığı çevre bozulmasının yine insan tarafından giderilebileceği gerçeğinin anlaşılmasıyla çevre eğitimi, bu amaç doğrultusunda insanda gerekli biliş, duyuş ve davranış değişikliği yaratmanın başlıca yolu olarak görülmüştür (Özdemir, 2007: 25). Bu bağlamda gerekli eğitimin sağlanması, bireyin doğal ve sosyo-kültürel çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltacak ve bu değerlerin korunmasına katkı sağlayacaktır (Kuter & Ünal, 2009: 151).

Kültürel miras kuşaktan kuşağa aktarılırken bir takım değişimlere uğramaktadır. Teknolojinin ve küreselleşmenin etkisi ile kaçınılmaz bir vaziyet alan değişim, tedbir alınmadığı takdirde toplumun sahip olduğu kültürel yapı etkilenecek ve özünü, geleneksel yapısını yitirmesine hatta kaybolmasına sebep olacaktır. Bu değişim sırasında kültürel mirasın özünün korunabilmesi ve içinde bulunulan zamana uygun şekilde devam ettirilebilmesi konusunda eğitimin ön planda tutulması gerekmektedir. Eğitim sisteminin en temel amaçlarından birisi düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş bireyler yetiştirmektir (Örücü, 2015: 239). Eğitimin yeni ihtiyaçların karşılanmasında önemli bir yere sahip olduğu da bilinen bir gerçektir. Değişim sürecinde eğitimin destekleyici özelliği ile hem var olan değerler korunabilmekte hem de değişime daha kolay uyum sağlanabilmektedir (Hayta, 2009: 149).

Eğitim süreciyle kültür arasında karşılıklı ve işlevsel bir ilişki söz konusudur. Kültür, bir anlamda eğitim süreciyle kazanılan içeriği oluşturur. Bu nedenle eğitimsiz kültür ya da kültürsüz eğitim düşünülemez (Çengelci, 2012: 186). Toplumda kültürel miras bilin-

cinin oluşturulması ve yaygınlaştırılması, kültür mirası kaynaklarının ekonomiye kazandırılması, ulusal bilincin oluşmasını sağlayan bu kaynakların sürdürülebilir olarak korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesi konuları bu eğitiminin önemli unsurlarını oluşturmaktadır (Çengelci, 2012: 188; Akkuzu ve ark., 2015: 83). Kültürel açıdan eğitim, nesiller arası kültür aktarımı sırasında miras değerlerinin yitirilmesine ve küreselleşmenin etkisiyle kültürel değişmeye karşı bireysel görev ve sorumlulukların kazanılması, kültürel mirası yaşatma ve yayma açısından önem taşımaktadır.

Kültür ile sürekli bir bağı bulunan turizmin, kültür varlıklarının korunması ve çağa hitap edecek şekilde kullanılmasını teşvik etmesi açısından faydaları bulunmaktadır. Ancak bunun yanı sıra kültürel miras değerlerinin turistik ürün olarak kullanılması bu miras değerlerinin tahrip edilmesine, yozlaşmasına, özünden kopmasına sebebiyet verebilmektedir. Bu olumsuz sonuçların en aza indirilebilmesi ve/veya engellenebilmesi için turizm ve turizmin çevresel, kültürel etkileri hakkında bilgi ve deneyim sahibi olmak gerekmektedir. Gerekli bu eğitimin sağlanacağı üniversitelerin sürdürülebilirliği arttırıcı, geliştirici ve ülke geneline yayıcı bir etkisi vardır. Bunun temelinde, toplumda konu ile ilgili farkındalık yaratma ve toplumu bilinçlendirme gibi önemli olgular yatmaktadır. Ayrıca üniversitelerin gerek öğrenci ve mezunları gerek akademik ve idari çalışanları ile gerekse tüm bu paydaşların eğitim, sanayi/iş dünyası ve devlet sacayağını oluşturmasından dolayı, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için sürdürülebilirliği sağlaması hayati önem taşımaktadır (Örücü, 2015: 233).

Turizm sektöründe, planlama çalışmalarından başlamak üzere turistik mal ve hizmetlerin turiste sunulmasına kadar geçen uzun süreçte en yetkilisinden tabandaki kitleye kadar her kademedede turizm eğitimini gerektiren birçok neden vardır (Olalı, 1990: 212). Bu eğitimin amacı, toplumda turizm şuurunu yerleştirmek, turizmin yaratıcı kaynaklarını koruyacak sevgiyi ve anlayışı geliştirmek, turiste karşı eşit ve dürüst hizmet etmenin ahlak ve terbiyesini vermek, gerçek saygıya ve samimi konuk severliğe dayalı bir davranış biçimini oluşturmaktır (Tuyluoğlu, 2003: 10).

Akademik turizm eğitimi; iki yıllık önlisans ve dört yıllık lisans düzeyinde eğitim veren kurumlardan oluşmaktadır. Lisans düzeyinde eğitim veren yüksekokulların ve fakültelerin amacı; hem turizm sektörünün, Turizm Bakanlığı'nın ve ihtiyaç duyacağı yönetici adaylarını, hem de üniversitelerde araştırma ve kariyer yapabilecek geleceğin bilim adamlarını yetiştirmektir (Gürdal, 1994: 167). Meslek yüksekokullarında amaç, öğrencilerin yer aldıkları sektörler hakkında gerekli bilgi ve becerilere sahip olmaları şeklinde belirtilmektedir. Çünkü temel amaç sektör için ara eleman yetiştir-

tirmektir (Baykal & Şahin, 2014: 21). Yükseköğretimde ön lisans düzeyinde turizm eğitimi, 1970'li yılların ortalarında Boğaziçi ve Ege Üniversiteleri'nde ara insan gücü yetiştirmek üzere açılmış olan önlisans yüksekokullarında bir program olarak eğitim faaliyetine başlamıştır (Boylu & Arslan, 2014: 83).

3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı lisans ve lisansüstü düzeyde turizm eğitimi veren üniversitelerin ders müfredatında kültürel miras ve sürdürülebilirlik kavramlarına ne kadar yer verdiği saptamaktır. Bu doğrultuda ilgili fakültelerin müfredatları incelenerek kültürel miras ve sürdürülebilirlik dersleri kapsamında değerlendirilmesine, konuya ilişkin sorunları belirlemeye ve öneriler getirmeye çalışılmıştır. Kültürel miras ve sürdürülebilirlik ülkeler açısından günümüzde önemi artmakta olan bir kavramdır. Bu bağlamda sürdürülebilirlik bilincinin turizm alanında yerleştirilebilmesi çok önemli bir konu olup bu bilincin oluşturulmasında turizm eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle gelecekte turizm sektörüne hizmet verecek akademisyenlerin, işgörenleri yetiştiren turizm eğitimi veren kurumların sürdürülebilirlik, kültürel miras gibi konularda öğrencilerini bilinçlendirmesi ve bu konuda öğrencilere gerekli eğitimi vermesi önemli bir husus olmaktadır.

4. Yöntem

Araştırmada ikincil veri analiziyle lisans ve yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi veren devlet ve vakıf üniversitelerinin internet sayfaları incelenmiştir. Bu amaçla, Türkiye'de eğitimi veren 177 devlet ve vakıf üniversitesi (YÖK, 2017) bünyesindeki "Turizm fakültesi, Yüksekokul, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi"ndeki turizm bölümleri (Turizm işletmeciliği, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Otel İşletmeciliği, Turizm Rehberliği, Rekreasyon Yönetimi vb.) ve ders müfredatları incelenerek "sürdürülebilirlik, çevre, kültür, kültürel miras vb." kapsamındaki derslerin olup olmadığı incelenmiştir. İkinci aşama olarak bu derslerin içeriğine incelenerek haftalık ders programına bakılmış ve "kültürel miras ve sürdürülebilirlik" kavramına ilişkin derslerin içerik analizi ile incelenmiştir. Böylece, lisans ve yüksek lisans düzeyi turizm eğitiminde kültürel miras konusunun ne kadar işlendiği ve müfredata dahil edildiği belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ders programları incelenen 177 devlet ve vakıf üniversitesinin web sayfalarında ulaşılamayan ders içerikleri için ilgili üniversitelerin web sayfalarında belirtilen adreslerine mail atılmış ve maile cevap veren üniversitelerin verileri araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

Araştırmada derslere yapılan içerik analizi sonucunda Uygarlık Tarihi, Eski Dönem Uygarlıkları, Arkeoloji, Mitoloji, Dünya Kültürleri gibi dersler kapsamında çeşitli bölgelerdeki medeniyetlerin mimari,

kültürel yapısı ders müfredatı içerisinde belirtilmiş olmasına rağmen Türk kültürü hakkında bir ifade bulunmamasından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır. Ayrıca birçok üniversitenin ders müfredatlarında yer alan Destinasyon Yönetimi derslerinde sürdürülebilir destinasyon yönetimi bölümü de kısaca belirtilmiş olmasından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır.

Kültürel miras ve sürdürülebilirlik kavramına ilişkin konuların ders isminde ve müfredatında belirtilmemiş olmasına rağmen ders kapsamında işlenme durumu olabilmektedir. Bu durumun, ilgili bölümlerin web sayfalarında yer almaması, araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

BULGULAR

Araştırma kapsamında lisans ve lisansüstü eğitim veren üniversitelerin web sayfalarında yer alan ders

programları incelenmiş ve içerik analizi ile incelenmiştir. Bu doğrultuda Tablo 1'de lisans ve lisansüstü düzeyde turizm eğitimi veren ve müfredatlarında kültürel miras ve sürdürülebilirlik yer alan üniversitelerin isimleri verilmiştir.

Tablo 1'de 40 farklı devlet ve vakıf üniversitesinin lisans ve lisansüstü turizm eğitimlerinin müfredatlarında sürdürülebilirlik ve kültürel miras konularını işledikleri görülmektedir. Bununla birlikte bazı üniversitelerin turizm eğitimi vermesine rağmen sürdürülebilirlik ve kültürel miras konularında ders vermedikleri görülmüştür. Buna rağmen bu üniversitelerin sayısının fazla olmadığı da araştırma sonucunda tespit edilmiştir. Sürdürülebilirlik ve kültürel miras konularının eğitiminde ise öne çıkan üniversite 15 ders sayısı ile İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi olmuştur. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi 11, Mersin Üniversitesi 10, Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi de 9'ar ders

Tablo 1: Üniversitelere Göre Sürdürülebilirlik ve Kültürel Miras Ders Sayıları

Üniversite Adı	Ders Sayısı	Üniversite Adı	Ders Sayısı
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	15	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	3
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	11	İstanbul Ticaret Üniversitesi	2
Mersin Üniversitesi	10	Bartın Üniversitesi	2
Afyon Kocatepe Üniversitesi	9	Karabük Üniversitesi	2
Gazi Üniversitesi	9	İstanbul Bilgi Üniversitesi	2
Akdeniz Üniversitesi	7	Çukurova Üniversitesi	2
Boğaziçi Üniversitesi	7	Mardin Artuklu Üniversitesi	2
Kırklareli Üniversitesi	6	Dumlupınar Üniversitesi	2
Necmettin Erbakan Üniversitesi	6	Ege Üniversitesi	2
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	6	İstanbul Üniversitesi	1
Adıyaman Üniversitesi	5	Balıkesir Üniversitesi	1
Adnan Menderes Üniversitesi	5	Dokuz Eylül Üniversitesi	1
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	5	Ardahan Üniversitesi	1
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	4	Aksaray Üniversitesi	1
Batman Üniversitesi	4	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	1
Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	3	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
Düzce Üniversitesi	3	Erciyes Üniversitesi	1
Gümüşhane Üniversitesi	3	Haliç Üniversitesi	1
İstanbul Gelişim Üniversitesi	3	Giresun Üniversitesi	1
Niğantaşı Üniversitesi	3	İstanbul Arel Üniversitesi	1

sayısı ile diğer öne çıkan üniversiteler olmuştur. Bununla birlikte ders sayılarına ek olarak Boğaziçi Üniversitesinin 'Sürdürülebilir Turizm Yönetimi' yüksek lisans programı ve Giresun Üniversitesinin de 'Kültürel Miras Yönetimi' lisans bölümlerinin de mevcut olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamında Tablo 2'de lisans ve lisansüstü düzeyde turizm eğitimi veren üniversitelerin müfredatları kültürel miras ve sürdürülebilirlik kapsamında incelenmiş ve ders isimleri ile birlikte bu ders isimlerinin kaç kere tekrar ettikleri de gösterilmiştir.

Tablo 2: 2016-2017 Turizm Lisans ve Lisansüstü Eğitimde Sürdürülebilirlik

Dersin Adı	Tekrarlanma Sayısı	Dersin Adı	Tekrarlanma Sayısı
Turizm ve Çevre	31	Kültür ve Sanat	1
Sürdürülebilir Turizm	26	Kültürel Çeşitlilik ve Turizm	1
Kültür ve Turizm	4	Kültürel Miras Anlatımı	1
Anadolu Halk Kültürü	3	Kültürel Miras Turizmi	1
Çevre ve Turizm	3	Kültürel Miras ve Turizm Geliştirme	1
Kültürel Miras Yönetimi	3	Kültürel Miras Yönetimi ve Turizm	1
Sürdürülebilir Turizm ve Çevre	3	Mezopotamya Tarihi ve Kültürel Miras	1
Türk Halk Bilimi ve Geleneksel El Sanatları	3	Müze Rehberliği	1
Anadolu El Sanatları	2	Osmanlı ve Yöresel Türk Mutfağı	1
Anadolu Uygarıkları ve Sanat Tarihi	2	Sürdürülebilir Destinasyon Yönetimi	1
Ekoturizm Rehberliği	2	Sürdürülebilir İnsan Kaynakları Uygulamaları	1
Selçuklu ve Osmanlı Sanatı	2	Sürdürülebilir İş Geliştirme	1
Sürdürülebilir Turizm Gelişimi Stratejileri	2	Sürdürülebilir Turizm İçin Varış Noktası Geliştirme	1
Sürdürülebilir Turizm ve Çevre	2	Sürdürülebilir Turizm Politikası	1
Sürdürülebilir Turizm Yönetimi	2	Sürdürülebilir Turizm Politikası ve Planlaması	1
Şehir ve Medeniyet	2	Sürdürülebilirlik ve Etik	1
Turizmde Sürdürülebilirlik	2	Şehir ve Kültür	1
Türk Mutfak Kültürü	2	Tarih, Kültür ve Turizm Açısından İzmir	1
Türkiye Tarihi ve Kültürü	2	Turizm Coğrafyası ve Türkiye Kültür Mirası	1
Anadolu Antik Kentleri	1	Turizm İşletmelerinde Çevre Yönetimi	1
Anadolu Gelenek ve Göreneklere	1	Turizm Politikası ve Sürdürülebilirlik	1
Anadolu Sanat Tarihi	1	Turizm ve Çevre Yönetimi	1
Anadolu Söylenceleri	1	Turizm ve Kültür	1
Anadolu Tarihi ve Sanatı	1	Turizmde Kültürel Miras	1
Antik Anadolu Yerleşimleri	1	Turizmde Kültürlerarası İletişim	1
Çevre Koruma, İş Sağlığı ve Güvenliği	1	Türk Halk Bilimi	1
Çevre Sorunları ve Turizm	1	Türk Kültürü ve El Sanatları	1
Çevre Yönetimi ve Hukuku	1	Türk Resim Sanatı	1
Çevre, Sürdürülebilirlik ve Turizm	1	Türk Tarihi ve Kültürü	1
Ekoturizm ve Çevre	1	Türkiye Müzeleri ve Antik Kentleri	1
Gastronomi ve Kültürlerarası İletişim	1	Ülkeler ve Kültürleri	1
Halk Bilimi	1	Yasalar ve Sürdürülebilirlik	1
Kent Kültürü	1	Yemek, Kültür ve Toplum	1
Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	1	Yiyecek İçecek İşletmelerinde Sürdürülebilirlik	1
Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası	1		

Tablo 2'de 2016-2017 yılında turizm eğitimi veren fakültelerin ve yüksekokulların lisans ve lisansüstü dersleri incelenmiş, bu derslerin içerikleri ele alınarak kültürel miras ve sürdürülebilirlik özelinde içerik analizi yapılmıştır. Buna göre Tablo 2'de de görüldüğü üzere 69 farklı ders isimleriyle kültürel miras ve sürdürülebilirlik konularının işlendiği görülmektedir. Ayrıca 'Turizm ve Çevre' ve 'Sürdürülebilir Turizm' derslerinin bu konuda daha fazla öne çıktığı görülmektedir. Ancak çevre ile ilgili ders içeriklerine bakıldığı zaman özellikle ekoloji ve sürdürülebilir çevre konularına yer verildiği, kültürel çevre ve kültürel sürdürülebilirlik ile ilgili konuların yer almadığı görülmüştür. Buna ek olarak bazı ders isimlerinin ise sadece isim değişiklikleri ile programlarda işlendiği saptanmıştır. Araştırmanın amacını oluşturan kültürel miras konulu ders ve ders içeriği analiz edildiğinde 69 farklı ders ismi arasında düşük bir orana sahip olduğu ortaya konulmuştur. Analiz sonucunda bizzat kültürel miras ile ilgili olarak sunulan dersler şu şekildedir;

- Kültürel Miras Yönetimi
- Kültür Turizmi ve Dünya Kültürel Mirası
- Kültürel Miras Anlatımı
- Kültürel Miras Turizmi
- Kültürel Miras ve Turizm Geliştirme
- Kültürel Miras Yönetimi ve Turizm
- Mezopotamya Tarihi ve Kültürel Miras
- Turizmde Kültürel Miras

Ayrıca kültürel mirasın alt başlıkları arasında yer alan ve kültürel miras konusu ile bizzat ilgili olmayan somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinin de (şehir, el sanatları, yemek, müze vb.) bir takım derslerde yer aldıkları yapılan analiz sonucunda ortaya konulmuştur. Bu dersler ise;

- Anadolu Halk Kültürü
- Türk Halk Bilimi ve Geleneksel El Sanatları
- Anadolu El Sanatları
- Selçuklu ve Osmanlı Sanatı
- Şehir ve Medeniyet
- Türk Mutfak Kültürü
- Türkiye Tarihi ve Kültürü
- Anadolu Antik Kentleri
- Anadolu Gelenek ve Göreneklere
- Anadolu Söylenceleri
- Halk Bilimi
- Müze Rehberliği
- Osmanlı ve Yöresel Türk Mutfağı
- Türk Kültürü ve El Sanatları
- Türk Halk Bilimi şeklinde belirtilebilir.

Ancak ilgili derslerin tamamının ders içeriğine ulaşamadığı için kültürel miras ile ilgili konulara yer verilip verilmediği bilinmemektedir. Bu derslerin yanı sıra özellikle Turizm Rehberliği bölümünde sunulan müze, müzecilik, müze rehberliği, sanat tarihi, arkeoloji ve benzeri derslerin isim ve içeriği incelendiğinde kültürel mirası oluşturan unsurlar bulunmasına rağmen kültürel miras üzerinden bir ders çizelgesine rastlanmamıştır. Bu derslerin yanı sıra; Uygarlık Tarihi, Eski Dönem Uygarlıkları, Arkeoloji, Mitoloji, Dünya Kültürleri gibi sunuların dersler kapsamında çeşitli bölgelerdeki medeniyetlerin mimari, kültürel yapısı ders müfredatı içerisinde belirtilmiş olmasına rağmen kültürel miras hakkında bir ifade bulunmadığından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 3: Bölümlere Göre Derslerin Müfredat İçerisinde Tekrarlanma Sayısı

Bölüm Adı	Tekrarlanma Sayısı
Turizm İşletmeciliği	43
Turizm Rehberliği	14
Konaklama İşletmeciliği	7
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	6
Seyahat İşletmeciliği	4
Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği	3
Yiyecek İçecek İşletmeciliği	4
Rekreasyon İşletmeciliği	2
Uluslararası Turizm Yönetimi	1
Turizm ve Otel Yöneticiliği	1

Araştırma dâhilinde ilgili fakülte ve yüksekokulların sunduğu dersler ve ders içerikleri incelendikten sonra bu derslerin hangi programlarda yoğun olarak işlendiği analiz edilmiştir. Bu analize ilişkin bulgular Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3 incelendiğinde kültürel miras ve sürdürülebilirlik konularının hangi turizm bölümlerinde daha fazla işlendiği incelenmiştir. Tablo 3'e göre Turizm İşletmeciliği bölümü 43 defa tekrar ederek diğer bölümler arasında öne çıkmıştır. Turizm Rehberliği bölümü de 14 defa tekrar ederek Turizm İşletmeciliği bölümünün ardından diğer öne çıkan bölüm olarak görülmektedir. Turizm İşletmeciliği bölümünün bu kadar çok öne çıkmasının sebebi ise birçok üniversitede turizm eğitimi sadece Turizm İşletmeciliği bölümü üzerinden verilmesi gösterilebilir. Üniversitelerin web siteleri incelenirken Seyahat İşletmeciliği ve Konaklama İşletmeciliği gibi bölümlerin birçok üniversitede faal olmadığı ve sadece genel olarak Turizm İşletmeciliği bölümü üzerinden lisans ve lisansüstü turizm eğitiminin verildiği saptanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Türkiye'de lisans ve lisansüstü turizm eğitimi YÖK'e bağlı üniversitelerin ders müfredatları kültürel miras ve sürdürülebilirlik özelinde incelenmiştir. İnceleme sonucunda 40 farklı üniversitede kültürel miras ve sürdürülebilirlik konusunda derslerin mevcut olduğu görülmüştür. Bununla birlikte turizm konusunda birden çok bölümde eğitim veren bazı üniversitelerin bütün bölümlerinde kültürel miras ve sürdürülebilirlik konularına yer vermediği, bazılarının ise bütün bölümlerinde bu konuda derslere yer verildiği saptanmıştır.

Kültürel miras ve sürdürülebilirlik konusunda verilen dersler incelendiğinde ise bu konuda 69 farklı ders isminin var olduğu belirlenmiştir. Bu durum ders isimleri konusunda üniversiteler arasında bir fikir birliği olmadığını göstermektedir. Bazı ders isimlerinin sadece küçük değişikliklerle üniversitelerde yer alması da bu durumu destekler niteliktedir. 'Turizm ve Çevre' ve 'Sürdürülebilir Turizm' ders isimlerinin diğer ders isimlerine göre çok daha fazla öne çıktığı görülmüştür. Kültürel miras ve sürdürülebilirlik konusunda üniversitelerin 10 farklı bölüm isminde dersler verildiği saptanmıştır. Bölümler arasında 43 defa tekrar etmesi ile 'Turizm İşletmeciliği' bölümü öne çıkmaktadır.

Yapılan içerik analizi sonucunda kültürel miras ve sürdürülebilirlik konularında işlenen derslere şu öneriler getirilebilir:

- Analiz sonucunda ortak bir ders isminin olmaması nedeniyle kültürel miras ve sürdürülebilirlik konusunda ortak bir bilinç oluşturmak

zor olacaktır. Bu nedenle bu konu özelinde eğitimin ülke genelinde ortak bir ders ismi ve işleyiş ile olması konu hakkında ortak bir bilinç oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

- Kültürel miras ve sürdürülebilirlik konusunda eğitimin 8 dönemlik lisans eğitiminde sadece bir veya iki dönem içerisinde verildiği saptanırken ders verilen dönem sayısının arttırılması da bu konuda bilinci arttırabilecektir.
- Verilen kültürel miras ve sürdürülebilirlik dersleri genel olarak ülke genelinde temel alınarak verildiği saptanmıştır. Bunun yerine üniversitelerin içerisinde bulunduğu şehir veya bölgeler özelinde dersler verilmesi de öğrencilerin yaşadıkları bölgenin kültürel mirasını daha iyi anlaması sağlanabilir.

Kültürel mirası koruyabilmek ve sürdürülebilirliğini sağlayabilmek için de turizm ile ilişki halinde olan (akademisyenler, turizm eğitimi görenler, işgörenler, yerel halk...) bireylerin, kurum ve kuruluşların bu konuda bilinçli olması gerekmektedir. Bu nedenle turizmde eğitim veren kurumların gelecekte bu sektörde yer alacak öğrencilerinin kültürel miras bilincine sahip olacak şekilde yetiştirmeleri oldukça önem taşımaktadır. Ancak bu araştırma kapsamında yapılan içerik analizi sonucunda turizm eğitimi veren üniversitelerde kültürel miras ve sürdürülebilirlik konusu ile derslerin kısıtlı olduğu, lisans ve yüksek lisans süresince genel olarak birer dönem ve seçmeli ders şeklinde sunulduğu, müfredatlarda ortak bir ders adı altında yer aldığı ortaya konulmuştur.

KAYNAKLAR

- Akkuzu, E., Ünal, S. & Evcin, Ö. (2015). Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Hayatı Eğitimi, Önemi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Türkiye Ormanlık Dergisi*, 16(1), 82-85.
- Arslan, M. 'Küreselleşme ve Yerellik İkileminde Buldan Halk Kültürü'. *Buldan Sempozyumu Bildirileri, Buldan, 2006*, 711-715.
- Artun, E. 'Küreselleşmenin Geleneksel Türk Halk Kültürüne Etkisi'. *VI. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, İçel*, 18-22 Haziran 2001.
- Bahçe, S. (2009). Kırsal Gelişimde Kültür (Mirası) Turizmi Modeli. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 25, 1-12.
- Basat, E. M. (2013). Somut ve Somut Olmayan Kültürel Mirası Birlikte Koruyabilmek. *Milli Folklor Dergisi*, (100), 61-71.
- Baykal, D. & Şahin, E. (2014). Türkiye'de Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokullarının Ders Programlarına İlişkin Bir İçerik Analizi. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 19-32.
- Boylu, Y. & Arslan, E. (2014). Türkiye'deki Turizm Eğitiminin Rakamsal Gelişmeler Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, Sayı 1, 79-97.
- Çengelci, T. (2012). Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Mirasın Yeri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 185-203.
- Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı; Sürdürülebilir Kültür Turizmi İçin Kamu-Yerel-Sivil-Özel İşbirliği, *ÇEKÜL Vakfı- Tarihi Kentler Birliği Yayınları Kılavuz Kitapçıklar Dizisi 1*, Gaziantep, ss. 1-22.
- Dikmen, Ç. B. & Toruk, F. (2016). Sosyal ve Kültürel Sürdürülebilirlik Kapsamında Sivrihisar Evlerinin Korunmasına Yönelik Öneriler. *İdil Dergisi*, 5(22), 713-733.
- Emekli, G., İbrahimov, A. & Soykan, F. (2006). Turizmde Küreselleşmeye Coğrafi Yaklaşımlar ve Türkiye. *Ege Coğrafya Dergisi*, (15), 1-16.
- Gürdal, M. (1994). *Türkiye'de Mesleki Turizm Eğitiminin Bugünkü Yapısı, Mevcut Sorunları ve Çözüm Yolları*, Erciyes Üniversitesi Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu 'Dört Yıllık Turizm Okullarında Eğitim-Öğretim Sorunları ve Çözüm Yolları I'. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Hayta, A. B. (2009). Sürdürülebilir Tüketim Davranışının Kazanılmasında Tüketici Eğitiminin Rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 143-151.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2017). Çalışma Raporu. http://teftis.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/1279_muserrefcanpdf.pdf?0 (Erişim Tarihi: 24.05.2017).
- İSMEP [İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi]. (2014). *Kültürel Mirasın Korunması*. İstanbul.
- Kayıhan, K. & S., Tönük, S. (2011). Sürdürülebilirlik Bilincinin İnşa Edileceği Binalar Olma Yönü İle Temel Eğitim Okulları. *Politeknik Dergisi*, 14(2), 163-171.
- Kuter, N. & Ünal, H. E. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik Ve Sosyo-Kültürel Etkileri. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 9(2), 146-156.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel İlgi Turizmi*. Bursa, Ekin Yayınevi.
- Mckercher, B., Pamela, S. Y. HO. & Croz, H. D. (2004). Attributes of Popular Cultural Attractions in Hong Kong. *Annals of Tourism Research*, 31(2), ss. 393-407.
- Oğuz, M. Ö. (2009). Somut Olmayan Kültürel Miras Ve Kültürel İfade Çeşitliliği. *Milli Folklor Dergisi*, (82), 6-12.
- Oğuz, M. Ö. (2013a). Terim Olarak Somut Olmayan Kültürel Miras. *Milli Folklor Dergisi*, (100), 5-13.
- Oğuz, M. Ö. (2013b). *Küreselleşme ve Uygulamalı Halk Bilimi*. (2. Baskı) Ankara: Akçağ Yayınları.
- Olalı, H. (1990). *Turizm Politikası ve Planlaması*. İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası.
- Örücü, M. Ç. (2015). Sürdürülebilir Eğitimde Yükseköğretimin ve Psikolojik Danışman Eğitiminin Rolü ve Önemi. *Ekev Akademi Dergisi*, (63), 231-242.
- Özkök, F., & Gümüş, F. (2009). Sürdürülebilir Turizmde Bilginin Önemi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 51-71.
- Seçilmiş, C. & Köz, E. N. (2015). Sürdürülebilir Kültür Turizmi Algısının Nesillere Göre Tekrar Gelme Niyetine Etkisi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(3), 69-78.
- Tanrıverdi, B. (2009). Sürdürülebilir Çevre Eğitimi Açısından İlköğretim Programlarının Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34 (151), 89-103.
- Tosun, K. E. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi (e-dergi)*, (2).
- Tuyluoğlu, T. (2003). 'Türkiye'de Turizm Eğitiminin Niteliği', (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- UNESCO. (2003). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi. <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf> (Erişim Tarihi: 16.05.2017).
- Yeşilbursa, C. C. (2011). 'Sosyal Bilimlerde Miras

Eğitiminin Öğrencilerin Somut Kültürel Mirasa Karşı Tutumlarına ve Akademik Bakışlarına Etkisi', (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

YÖK. (2017). Üniversitelerimiz. <http://www.yok.gov.tr/web/guest/universitelerimiz> (Erişim Tarihi: 16.05.2017).

Extensive Summary

Sustainability of Cultural Heritage: An Examination on Institution Curriculums Educating Tourism

Elbeyi PELİT*, Mahir DEMİR, Turgut TÜRKÖĞLU

INTRODUCTION

The starting point of the concept of sustainability, focusing on protecting the ecosystem and avoiding environmental problems that arise in parallel with economic and technological developments. However sustainability, is not limited to environmental factors but rather has a broader meaning. Along with globalization, sustainability is a concept that includes environmental, economic, social and cultural issues. Cultural heritage is heritage taken from the past and desire to be inherited in the future with different reasons, all kinds of artifacts that are physically existent and made by people and values of a collection. But today urbanization, developing technology, changing lifestyles and globalization threaten the preservation of traditional touch, the unique structure of cultural heritage.

Education is beneficial for making societies more accurate decisions and for making decisions. The success of sustainability studies will be possible if individuals reach a level of consciousness that can protect the lives of future generations. A training process focused on the topic to be taken from a young age should form the most important step of the studies. Sustainable preservation, development and management of these resources, which provide the creation and dissemination of cultural heritage consciousness in the society, the economy of cultural heritage resources and the formation of national consciousness, constitute important elements of this education. Tourism has to interact and interplay with the environment and culture, environmental and cultural factors are also increasing in terms of tourism. The use of cultural heritage values as touristic products can cause these heritage values to be destroyed, corrupted, and broken. To make tourism sustainable, it is necessary to protect the natural and cultural environment intact and ensure that future generations will benefit from all sources as they are today. In order to protect cultural heritage and transfer it to future generations, the spread of these heritage values, the necessary research and archiving activities, the maintenance of tourism sustainability, especially the younger generation in education, needs to be sensitized to this issue.

* Corresponding author at: Afyon Kocatepe University, Faculty of Tourism,
E-Mail Address: elbeyipelit@aku.edu.tr

Being able to place sustainability awareness in the field of tourism is a very important issue and the importance of tourism education arises in the formation of this consciousness. For this reason, academicians who will serve the tourism sector in the future, tourism education institutions that educate the occupations become an important issue to educate the students about the issues such as sustainability and cultural heritage. In this study, the tourism course curriculum of state and foundation universities, which provide tourism education at the undergraduate and graduate level, has been examined through the lessons presented within the scope of “sustainability”. Secondly, it has been examined whether there are courses or topics related to the sustainability of cultural heritage, whether it is included in another course or separately.

Methodology

The web pages of state and foundation universities, which provide tourism education at undergraduate and graduate level, have been examined through secondary data analysis in the research. For this purpose, tourism departments and course curriculums within the 177 state and foundation universities that provide education in Turkey were examined for the existence of courses within the scope of ‘sustainability, environment, culture, cultural heritage. As a second step, content analysis of the courses related to the concept of “cultural heritage and sustainability” has been examined in detail through the content of these lessons. Thus, it has been determined how much cultural heritage is handled and curricula are included in undergraduate and graduate level tourism education.

Results and Conclusion

As a result of research it is seen that 40 different state and foundation universities have been working on issues of sustainability and cultural heritage in their curricula of undergraduate and graduate tourism education. In the education of sustainability and cultural heritage issues, the outstanding university has been İzmir Katip Çelebi University with 15 courses. In addition, according to another result of the research, it is seen that cultural heritage and sustainability issues are processed with 69 different course names. It is also seen that the courses ‘Tourism and Environment’ and ‘Sustainable Tourism’ are more prominent in this respect. However, when we look at the contents of the course related to the environment, it has been seen that the subjects related to ecology and sustainable environmental issues, cultural environment and cultural heritage issues not exist in the subjects. As a result of the analysis, the lessons presented in relation to the cultural heritage itself are as follows;

- Cultural Heritage Management
- Cultural Tourism and World Cultural Heritage
- Cultural Heritage Expression
- Cultural Heritage Tourism
- Cultural Heritage and Tourism Development
- Cultural Heritage Management and Tourism
- Mesopotamia History and Cultural Heritage
- Cultural Heritage in Tourism

Finally in the research the Department of Tourism Management has repeated 43 times and has come out with a big difference among the departments. The Tourism Guidance Department has been repeated 14 times and is seen as another outstanding section after the Tourism Management Department. The reason why the Department of Tourism Management is so prominent is that many universities offer tourism education only through the Department of Tourism Management.

As a result of the content analysis, the following suggestions can be made to the courses on cultural heritage and sustainability issues:

- The fact that there are 69 different lessons in this issue means that there is no consensus among the universities so this will help to create a common awareness about the issue of subject-specific education being a common course name and function throughout the country.
- Increasing the number of semesters can increase awareness in this regard if it is determined that education is given in only one or two semesters in 8 semesters of undergraduate education.
- It has been determined that the given cultural heritage and sustainability lessons are generally given on a nationwide basis. Instead, lectures for the cities or regions in which the universities are located can provide students with a better understanding of the cultural heritage of the region they live in.

It is very important for the institutions providing education in tourism to educate the students who will take place in this sector in future to have the awareness of cultural heritage. However, as a result of the content analysis conducted within the scope of this research, universities providing tourism education have been shown that the courses which are related to cultural heritage and sustainability are limited, and that they are offered as one semester and elective courses during the undergraduate and graduate courses and that they are not included under a common course name in the curriculum.

